

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1

Instructional Leadership of School Administrators Affecting Teaching Efficiency of Teachers Under the Yasothon Primary Educational Service Area Office 1

อรรถพล เทินสะเกษ¹ และ ยุวธิดา ชาปัญญา²

Attapol Ternsakes¹ and Yuwatida Chapanya²

Received : 21 ม.ค. 2563

Revised : 16 เม.ย. 2563

Accepted : 17 เม.ย. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครู และ 3) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 จำนวน 310 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) พิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) 2) ประสิทธิภาพการสอนของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) พิจารณารายด้านพบว่า ด้านความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) และ 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู คือ การนิเทศติดตามการสอนของครู และความก้าวหน้าของนักเรียน การบริหารหลักสูตรและการสอน การส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน โดยตัวแปรทั้ง 4 ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครูได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 21.90 ($R^2 = .219$)

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา, ประสิทธิภาพการสอนของครู

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the instructional leadership of school administrators, 2) study the teaching efficiency of teachers and 3) create equations for forecasting instructional leadership of school administrators affecting teaching efficiency of teachers. The sample groups in this research were 310 school administrators and teachers. The research instrument for collecting data was a five-rating scale questionnaire. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression. The research findings were as follows: 1) Instructional leadership of school administrators was at a high level ($\bar{X} = 4.43$), considering each aspect found that the goal and mission setting of the school was at the highest level ($\bar{X} = 4.61$). 2) Teaching efficiency of teachers was at a high level ($\bar{X} = 4.39$), considering each aspect found that the aspect of enthusiasm for teaching and learning was at the highest level ($\bar{X} = 4.56$) and 3) Instructional leadership of School Administrators Affecting Teachers Teaching Efficiency were the supervision of teachers' teaching and

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด อีเมล: attapol.ton@gmail.com

² อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Master Student Program in Educational Administration, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University, Email: attapol.ton@gmail.com

² Lecturer in Educational Administration Program, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

students' progress, curriculum and teaching management, promoting the learning atmosphere and setting the goals and mission of the school. All of the variables predicted the teaching efficiency of teachers at statistically significant level of .05 with a forecasting power of 21.90 %. ($R^2 = .219$)

Keywords : Instructional Leadership, Instructional Leadership of School Administrators, Teaching Efficiency of Teachers

บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) สามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและช่วยยกระดับความเจริญของประเทศ การศึกษาถือเป็นกระบวนการสำคัญในการวางรากฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถ รวมไปถึงพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคลตั้งแต่รากฐานต่อเนื่องตลอดชีวิต คุณลักษณะของบุคคลมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง ในการปฏิรูปการศึกษาของไทยได้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปโครงสร้างการบริหาร การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปครู และหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนการสอน ไปสู่เป้าหมายด้านคุณภาพการศึกษา (สมชาย เทพแสง, 2546 : 12-15) และการจัดการศึกษานั้นสถานศึกษาได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่จัดการศึกษา โดยการสร้างและพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมาตรฐาน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับสถานศึกษา เพราะเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่ช่วยสร้างคนให้มีคุณภาพและผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความสำเร็จในองค์กร ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ (อุษณีย์ รักซ้อน, 2543 : 3) เพราะงานวิชาการถือเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานนั้น ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบุคคลที่เกี่ยวข้อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมงานด้านวิชาการ รวมถึงด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ความรู้และความสามารถรอบด้านในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพราะผู้บริหารไม่สามารถทำงานคนเดียวได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงจะทำให้งานประสบความสำเร็จ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องนำเอาเทคนิค วิธีการและกระบวนการบริหารที่เหมาะสม มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553 : 7-8) และการที่ครูจะมีพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพได้นั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องมียุทธศาสตร์ในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของครูในสถานศึกษา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553 : 4) จากการศึกษาของ นาวา สุขมย์ (2550 : 71) อารมณ นา ก้อนทอง, ยุวธิดา ขาปัญญา และวิจิต กำมันตะคุณ (2560 : 103) ได้ชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูในทางบวกอยู่ในระดับสูง เมื่อผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงย่อมทำให้ครูเกิดความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานและพัฒนาตนเอง ซึ่งทำให้เกิดประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้นตามไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู ผู้บริหารต้องผลักดันให้เกิดการปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางวิชาการโดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำ ประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะคุณภาพของคนในชาติขึ้นอยู่กับคุณภาพของการศึกษา คุณภาพของการศึกษาขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและครู (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553 : 2-3)

จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน O-NET นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2560 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2562 : ออนไลน์) พบว่าค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และต่ำกว่าระดับประเทศ ผลการทดสอบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ยังคงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากวิชาหลักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ และต่ำกว่าระดับประเทศ

สภาพปัญหานักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อาจเกิดจากปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนของครู หรือตัวผู้เรียนและครอบครัวเอง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำในสถานศึกษาต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำในการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการ ต้องให้ความสำคัญ

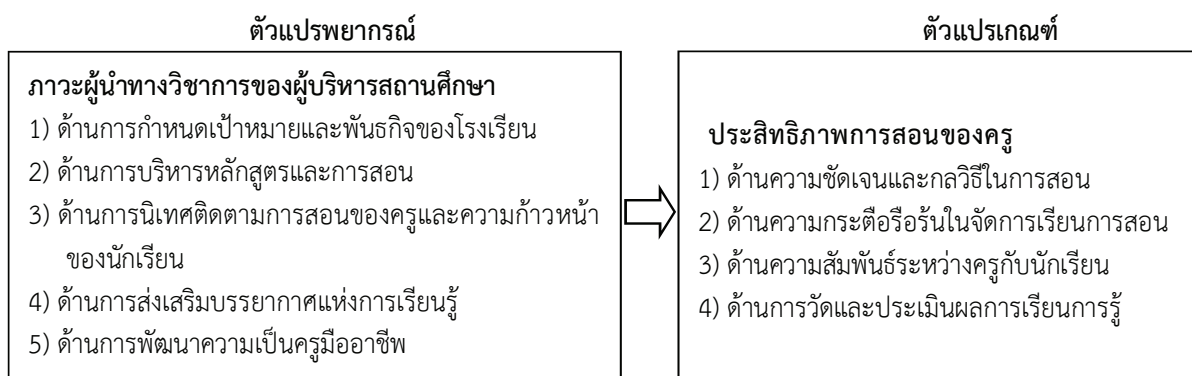
ต่อการส่งเสริมวิชาการ สร้างพลังความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ จัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ (นาวา สุขธมย์, 2550 : 3) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมของครูที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านประสิทธิภาพการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยประเมินว่าผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จหรือไม่ และเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนของครูด้วย

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ในยุคปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ และครูต้องจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพการสอนของครู และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานวิชาการ ควบคู่ไปกับการพัฒนา ประสิทธิภาพการสอนของครู อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 1

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดการวิจัย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู เกิดจากการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการ โดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เกิดจากการสังเคราะห์แนวคิดนักวิชาการดังนี้ ไกษิษฐ์ เปลรินทร์, ฐิติมา วรรณศรี, ธีระ รุญเจริญ, De Bevoise, Herman and Winters, Krug, Wildy and Dimmock., Seyfarth, Hallinger and Murphy, Supovitz and Poglingo, Doyle and Rice, Mcniff and Whitehead, Weber, MacNeill, Cavanagh and Silcox, Mielcarek, Jana and Hoy, Hoy and Hoy และ Glickman และประสิทธิภาพการสอนของครู เกิดจากการสังเคราะห์แนวคิดนักวิชาการดังนี้ นาวา สุขธมย์, ชาญชัย อาจินสมาจาร, ธร สุนทรายุทธ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, ประภาพรพรณ สุวรรณสุข, สุวิทย์ มูลคำ, สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา, วิจารย์ พานิช, แก้วตา ไทรงาม, สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, Bloom, Schwartz, Marsh and Hocevar, Beach and Reinhartz, Borich, Hoy and Hoy และ Armstron

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,451 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 160 คน และครูจำนวน 1,291 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1, 2562 : ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต 1 ปีการศึกษา 2561 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 34-35) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 310 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 35 คน และครูจำนวน 275 คน การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียน จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารจากโรงเรียน แต่ละขนาด ได้ผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียนขนาดเล็ก 23 คน ขนาดกลาง 10 คนและขนาดใหญ่ 2 คน นำรายชื่อโรงเรียน ที่สุ่มได้ผู้บริหารสถานศึกษามาดำเนินการต่อ โดยนำรายชื่อของครูของโรงเรียนดังกล่าวมาจับฉลากเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู ตามที่คำนวณไว้ ปรากฏว่าได้กลุ่มที่เป็นครูในโรงเรียนขนาดเล็ก 124 คน ขนาดกลาง 115 คน ขนาดใหญ่ 36 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา อายุราชการ ตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 สอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศติดตามการสอนของครู และความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ ตอนที่ 3 สอบถามประสิทธิภาพการสอนของครู ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความชัดเจนและกลวิธีในการสอน ด้านความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบบสอบถาม ตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปเนื้อหาสาระสำคัญและกรอบแนวคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะแล้วสร้างแบบสอบถามการวิจัย นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบการใช้คำ ความชัดเจนของคำถามและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence, IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติ คือ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีบัณฑิตหรือมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา จำนวน 2 คน สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 1 คน สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน และผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีวิทยะฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 1 คน โดยแบบสอบถามมีค่าดัชนี ความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.8–1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ส่งไปยังโรงเรียน ที่มีกลุ่มตัวอย่างตามที่คำนวณไว้ โดยแนบซองเปล่าติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ผู้วิจัยใส่ซองรับเอกสารที่สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 พร้อมทั้งโทรศัพท์ถึงผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงการขอเก็บ รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยและผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน โดยการให้กลุ่มตัวอย่างส่งกลับทางไปรษณีย์ภายใน 14 วัน ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่ตอบแบบสอบถามกลับมาในเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยก็จะติดตามโดยใช้โทรศัพท์ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถามกลับมาถึงผู้วิจัยให้ครบถ้วนภายใน 10 วัน ทั้งนี้แบบสอบถามแต่ละฉบับที่ส่งออกไป ผู้วิจัยได้ใส่รหัสเพื่อทราบและตรวจสอบได้ว่า แบบสอบถามฉบับนั้นส่งไปที่ใดและใครควรเป็นคนตอบ

3.3 นำแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้จำนวน 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ทุกชุดเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ มีขั้นตอนดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละแล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง

4.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 หาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. แล้วนำข้อมูลมาแปลความหมายรายชื่อ รายด้านและภาพรวม

4.3 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยใช้สถิติหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

4.4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาค่าพยากรณ์และสร้างสมการพยากรณ์ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยใช้วิธี Stepwise Multiple Regression

สรุปผล

จากการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.46$) ด้านการนิเทศติดตามการสอนของครูและความก้าวหน้าของนักเรียน ($\bar{X} = 4.42$) ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ($\bar{X} = 4.36$) ตามลำดับและค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ ($\bar{X} = 4.30$) ดังตาราง 1

ตาราง 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ
1. ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน	4.61	0.49	มากที่สุด
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน	4.36	0.59	มาก
3. ด้านการนิเทศติดตามการสอนของครูและความก้าวหน้าของนักเรียน	4.42	0.56	มาก
4. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	4.46	0.59	มาก
5. ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ	4.30	0.57	มาก
โดยรวม	4.43	0.56	มาก

2. ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.56$) รองลงมา คือ ด้านความชัดเจนและกลวิธีในการสอน ($\bar{X} = 4.44$) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.42$) ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ($\bar{X} = 4.15$) ดังตาราง 2

ตาราง 2 ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน

ประสิทธิภาพการสอนของครู (Y)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับประสิทธิภาพการสอนของครู
1. ด้านความชัดเจนและกลวิธีในการสอน	4.44	0.55	มาก
2. ด้านความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน	4.56	0.53	มากที่สุด
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน	4.15	0.51	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.42	0.52	มาก
โดยรวม	4.39	0.56	มาก

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการนิเทศติดตามการสอนของครูและความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน โดยตัวแปรทั้ง 4 ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 21.90 ดังตาราง 3 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธรเขต 1

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E.est	$\square$	t	Sig
X_3	.131	.037	.206	3.563**	.000**
X_2	.111	.028	.215	3.924**	.000**
X_4	.065	.025	.144	2.653**	.008**
X_1	.070	.033	.115	2.131*	.034*
R = .468 R ² = .219 a = 2.718 S.E.est Y = .16886					

สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y' = 2.718 + .131X_3 + .111X_2 + .065X_4 + .070X_1$$

สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z'_Y = .206 Z_{x_3} + .215 Z_{x_2} + .144 Z_{x_4} + .115 Z_{x_1}$$

อภิปรายผล

ผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธรเขต 1 มีประเด็นที่สำคัญสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 1 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เหลืออยู่ในระดับมาก เนื่องด้วยการบริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีการประกันคุณภาพทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

และหน่วยงานต้นสังกัด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 15) เป็นการกำกับติดตามปฏิบัติตนและบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน สอดคล้องกับแนวคิดของ ชฎากาญจน์ เจริญชนม์ (2553 : 40) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการให้เกิดขึ้น เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตร กำกับติดตามการจัดการเรียนการสอน พัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ ส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะในการปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ และมุ่งเน้นการบริหารงานด้านวิชาการเป็นหลัก จะส่งผลให้โรงเรียนมีศักยภาพด้านวิชาการและนักเรียนมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ละอองดาว ปะโพธิง (2554 : 81-82) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 19 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารมณ นาก่อนทอง, ยุวธิดา ขาปัญญา และวิจิต กำมันตะคุณ (2560 : 159) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพการสอนของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันอยู่ในยุคของการปฏิรูปการศึกษา ครูซึ่งเป็นหัวใจสำคัญทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเหมาะสมกับความเป็นวิชาชีพชั้นสูง ตลอดจนการประกันคุณภาพทางการศึกษาที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องผ่านการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา จึงทำให้ครูมีความกระตือรือร้นในการสอน มีความชัดเจนในการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งหาวิธีการสอนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ ครูให้ความรัก ความเอาใจใส่ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน และมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 ได้จัดให้มีโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีการกำกับ ติดตามและนิเทศครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Mcdley (2003 : 376) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการสอนของครู เป็นความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูและความเจริญงอกงามด้านการพัฒนาการของนักเรียนที่เกิดจากผลการสอนนั้น ประสิทธิภาพการสอนจึงเกี่ยวข้องกับลักษณะการสอนที่ครูเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรงในชั้นเรียนโดยพิจารณาจากการจัดเนื้อหาให้เป็นระบบและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน มีการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน ตลอดจนความสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กอบศักดิ์ มูลนัย (2554 : 92-93) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน กับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 และงานวิจัยของ นิตยา ไสหนองเป็ด (2555 : 96-99) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียน กับประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่าประสิทธิภาพการสอนของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครู คือ ด้านการนิเทศติดตามการสอนของครูและความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครูได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 21.90 ทั้งนี้เนื่องจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ ทำให้ครูเกิดความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานและพัฒนาตนเอง ซึ่งทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมียุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู ผู้บริหารต้องผลักดันให้เกิดการปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำ ประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำ (2554 : 54-55) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ มีการสนทนากับครู มีการนิเทศติดตามการสอนของครู เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ให้ความสำคัญกับเนื้อหาหลักสูตรที่สอน การเรียนรู้และความก้าวหน้าของผู้เรียน มีการกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ที่ชัดเจน ส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและพฤติกรรมการสอนของครู ทำให้ผู้เกี่ยวข้องเชื่อถือยอมรับศรัทธาและร่วมปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิเลาะ แวอุซัง (2552 : 2) ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะของความเป็นครูมืออาชีพ ความสามารถทางวิชาการ

การส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครูได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเผด็จ มีชัย (2554 : 79) ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การบริหารจัดการการเรียนการสอน การส่งเสริมบรรยากาศ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการนิเทศการศึกษา สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาโยธธ เขต 1 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ ดังนั้นสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำกับติดตามให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพของครู ตามข้อบ่งชี้ที่กำหนด เช่น การทำวิจัยในชั้นเรียน จัดให้ครูเข้าร่วมการประชุมสัมมนา เพื่อนำความรู้มาพัฒนาตนเอง และสถานศึกษา และมีการรายงานผลการอบรม เพื่อนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธ เขต 1 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ดังนั้นครูควรเข้าร่วมกิจกรรมกับนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน รวมถึงการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความอบอุ่น และปลอดภัย

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศ ติดตามการสอนของครูและความก้าวหน้าของนักเรียน เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารจึงควรกำหนดแนวทางในการกำกับติดตาม นิเทศการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง และลงมือปฏิบัติการนิเทศอย่างมีส่วนร่วมตามแนวทางที่กำหนด โดยมุ่งเน้นความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนารูปแบบการสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศติดตามการสอนของครูและความก้าวหน้าของนักเรียนและด้านการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

2.2 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กระบวนการถอดบทเรียน สังเกต สัมภาษณ์หรือการจัดกลุ่มสนทนา ในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพการสอนของครูในระดับสูง เพื่อนำเสนอต่อสาธารณชนให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงทราบปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จากปรากฏการณ์จริง ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กอบศักดิ์ มูลนัย. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์.
- ชฎากาญจน์ เจริญชนม์. (2553). *ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นาวา สุธรรมย์. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- นิตยา ไสหนองเป็ด. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- นิเลาะ แวอูเซ็ง. (2552). รายงานการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ละอองดาว ปะโพทิง. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วันเผด็จ มีชัย. (2554). ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 5(2), 79-85.
- สมชาย เทพแสง. (2546). ผู้นำคุณภาพ Quality Leadership : หัวใจสำคัญในการสร้างคุณภาพการศึกษา. *วารสารวิชาการ*, 6(4), 12-15.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1. (2562). *ผลทดสอบคะแนน O-NET ปีการศึกษา 2560*. [รายงานผลทดสอบคะแนน O-NET]. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2562, จาก http://www.yst1.go.th/2020/?page_id=157
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1. (2562). จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาปีการศึกษา 2561. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2562, จาก https://data.bopp-obec.info/emis/person-all-sum-list.php?Area_CODE=3501
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2554). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิด*. กรุงเทพฯ: อี เค บুদ্ধิส.
- อารมณีนาก่อนทอง, ยุวธิดา ขาปัญญา และวิจิต กำมันตะคุณ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 11(1), 159-166.
- อุษณีย์ รักซ้อน. (2543). *หลักการบริหาร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- McDley, D.M. (2003). *Evaluation of Research on Teacher*. In *The International Encyclopedia of Education*. New York: Pergamon Press.